

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΙΕ'

ΣΑΒΒΑΤΟΝ 23 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1937

ΑΡΙΘ. 42

Η ΙΕΡΑΡΧΙΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

*Πρὸς τὸν ἱερόν Κλήρον καὶ τὸν εὐσεβῆ
ἐλληνικὸν λαόν.*

Ἡ Ἱεραρχία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος μετὰ λύπης πολλῆς διεπίστωσεν ὅτι μία ἀπὸ τὰς χαρακτηριστικώτερας κακίας τοῦ αἰῶνος μας, μία ὁμολογούμενως ἐκφυλιστικὴ τάσις καὶ ἐκδήλωσις, ἡ ἀποφυγὴ τῆς τεκνογονίας καὶ τεκνοτροφίας, ἐμφανισθεῖσα παρὰ τοῖς νεωτέροις ξένοις λαοῖς ζητεῖ νὰ εἰσδύσῃ εἰς τὴν ἐλληνικὴν χριστιανικὴν οἰκογένειαν, καὶ τείνει νὰ σαλεύσῃ τὰς βάσεις αὐτῆς, νὰ καταστρέψῃ τὴν ἠθικὴν ἔννοιαν καὶ τὸν ὕψηλόν τοῦ γάμου σκοπόν, νὰ διαφθερίῃ τοὺς Ἕλληνας χριστιανούς συζύγους καὶ νὰ δλάψῃ ἀνεπανορθώτως τὸ ἐλληνικὸν Ἔθνος διὰ τῆς ἀραιώσεως τοῦ πληθυσμοῦ. Τῆς κακίας ταύτης πρώτη μὲν ἐκδήλωσις εἶναι ἡ λεγομένη ἀμβλωσις ἢ ἔκτρωσις, ὁ φόνος δηλαδὴ τοῦ ἐμβρύου ἐντὸς τῶν σπλάγχων τῆς μητρὸς του—φόνος ἐνεργούμενος κατὰ ποικίλους τρόπους—καὶ ἡ διαία ἀποβολὴ τοῦ φρονεθεμένου ἀώρου τέκνου. Ἀκόμη δὲ σκληροτέρα καὶ ἐγκληματικώτερα εἶναι ἡ ἀπόρριψις τῶν ὀμαλῶς γεννηθέντων καὶ ζώντων θρεφῶν, τὰ ὁποῖα οὕτω λαμβάνουν τὸν θλιβερόν χαρακτηρισμόν «ἐκθετα».

Ἐπειδὴ δὲ ἡ ἐπανόληψις τῆς κακίας, ἀκόμη καὶ τῆς μεγαλυτέρας, ἀμβλύνει τὸ ἠθικὸν αἰσθητήριον ἢ καυτηριάζει τὴν συνείδησιν, ὥστε σὺν τῷ χρόνῳ νὰ παρίσταται ἡ κακία ὡς τι μόνιμον, ἡ τοῦλάχιστον ἀνάξιον λόγου πταῖσμα, ἡ Ἱεραρχία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καθήκον αὐτῆς ἐθεώρησε νὰ συστήσῃ τὰ δέοντα πρὸς τὸν Κλήρον καὶ τὸν λαόν διὰ τὴν περιστολὴν τοῦ μεγάλου τούτου κακοῦ.

Εἶναι γνωστὸν ὅτι τόσον ἡ ἐκθεσις καὶ ἀπόρριψις τῶν νηπίων, ὅσον καὶ ἡ ἔκτρωσις ἀποτελεῖ ὄχι μόνον κατὰ τὴν Ἐκκλησίαν, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸν ποινικὸν νόμον καὶ τῆς Ἑλλάδος καὶ ἕλων τῶν πεπολιτισμένων Κρατῶν, ἐγκλημα φόνου. Ἀπὸ τὰ χειρότερα δὲ εἶδη τοῦ φόνου. Διότι γίνεται οὗτος προμεμελετημένως, ἐν εὐρυτάτῃ κλίμακί, ἐντὸς αὐτῆς τῆς οἰκογενείας, τῆς ἀποτελούσης τὴν φυσικὴν πηγὴν τῆς ζωῆς, ὅπ' αὐτῶν τῶν συζύγων, οἱ ὁποῖοι οὕτω καταντοῦν φονεῖς καὶ παιδοκτόνοι ἀντὶ νὰ εἶναι γονεῖς, ὄπηρετοῦν εἰς τὴν φθορὰν καὶ τὸν θάνατον, ἀντὶ νὰ μεταλαμπαδεύουν τὴν ζωὴν!

Ἡ δευτέρα δὲ ἐκδήλωσις τῆς ἐκφυλιστικῆς ταύτης κακίας εἶναι ἡ παρεμπόδισις τῆς συλλήψεως τέκνων,

ἢ γνωστὴ ὑπὸ τὸ ὄνομα «νεομαλθουσιανισμός». Διὰ τῆς πράξεως ταύτης οἱ σύζυγοι ἀρνούνται νὰ γίνουν γονεῖς καὶ μεταβάλλουν τὰ σπλάγχνα των εἰς ἄγονα καὶ στεῖρα, ματαιώνοντες καὶ καταργούντες ἐσκεμμένως τὸν φυσικὸν νόμον τῆς γεννήσεως. Τὸ ἐγκλημα δὲ τοῦτο, τὸ ὁποῖον καὶ καινωσιολόγοι, ἔξω τοῦ Χριστιανισμοῦ εὐρισκόμενοι, ἐχαρακτήρισαν ὡς «τὴν πλέον ἐπαναστατικὴν πράξιν εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς ἠθικῆς»¹, τὸ ἐγκλημα τοῦτο διεδόθη πλέον εὐρύτατα εἰς τὸν κόσμον ἀπειλεῖ δὲ καὶ τὴν σὺφρονα καὶ εὐσεβοῦσαν Ἑλλάδα.

Εἰς τὰς δύο λοιπὸν ταύτας ἐκδηλώσεις, ἐκάστη τὸν ὁποῖον περιλαμβάνει πλείστας καὶ ἀνομολογήτους περιπτώσεις, παρουσιάζεται ἡ μεγάλη αὐτὴ ἀφύσικος κακία, ἡ ἀποφυγὴ τῆς τεκνογονίας καὶ τεκνοτροφίας.

Ἄλλ' ἐπειδὴ ἡ ἀλάνθαστος τῶν αἰῶνων πεῖρα διδάσκει, ὅτι πᾶσα παράβασις καὶ ἀνατροπὴ νόμων φυσικῶν ἔχει συνεπίαις, πᾶσα δὲ παρακοὴ ἠθικῶν νόμων, κατὰ τὴν θεόπνευστον δεβαίωσιν τοῦ ἀποστόλου Παύλου, «ἐλαβεν ἔνδικον μισθοποδοσίαν» (Ἐβρ. 2,2), διὰ τοῦτο καὶ ἡ παράβασις τῶν νόμων οἱ ὁποῖοι διέπουν τὴν γέννησιν τῶν ἀνθρώπων, νόμων ὄχι μόνον φυσικῶν ἀλλὰ καὶ ἠθικῶν, δὲν ἦτο δυνατόν νὰ μείνῃ ἀνευ συνεπιῶν, ἀνευ τιμωριῶν φυσικῶν καὶ ἠθικῶν.

Καὶ αἱ μὲν φυσικαὶ συνέπειαι τῆς παραβάσεως ταύτης διαπιστοῦνται ὑπὸ εἰδικῶν τῆς ἱατρικῆς ἐπιστήμης ἀντιπροσώπων, τῶν ὁποῖων τὰς γνώμας συγκεφαλαιῶν δύο ἀπὸ τὰς μεγαλυτέρας ἱατρικὰς αὐθεντίας ἐν τῇ γυναικολογίᾳ, γράφοντες ὅτι «πᾶσαι αἱ μέθοδοι αἱ παρεμποδίζουσαι τὴν σύλληψιν τέκνων συνεπάγονται θέβαιον κίνδυνον εἰς τὴν υγείαν τῆς γυναικός»²· διότι, λέγουν, «ἡ φύσις δὲν δύναται νὰ ἐμπαίξεται»³. Ἀφ' ἑτέρου δὲ ἕτερος διάσημος γυναικολόγος λέγει ὅτι ἡ πράξις αὐτὴ «δὲν εἶναι μόνον ἐξευτελισμός, ἀλλ' αὐτόχρομα ἢ καταστροφὴ τοῦ γάμου: κίνδυνος διὰ τὴν υγείαν τοῦ συζύγου καὶ ἐγκλημα κατὰ τῆς συζύγου» ἱκανὴ νὰ δημιουργήσῃ τέλειον ἐκφυλισμὸν τῆς φυλῆς»³. Ἀκόμη δὲ τρομερώτερα εἶναι αἱ συνέπειαι τῶν ἐκτρώσεων, διότι τὸ ἐγκλημα τοῦτο δημιουργεῖ εἰς τὰς μητέρας σοβαρώτατας ἀσθενείας καὶ δὴ καὶ θάνατον. Ἄρκει νὰ σημειωθῇ ὅτι ἡ μεγάλη θνησιμότης τῶν ὑφισταμένων ἔκτρωσιν μητέρων—κατὰ δεκάδας χιλιάδων ἀποθνή-

1. Walter Lippmann, Preface to *Morals*. p. 219.

2. Dr. Sutherland, *Some Common Fallacies on Birth Prevention* pp. 1—2. Καὶ ὁ Καθηγητῆς Sellheim, Ἐναρκτήριος λόγος εἰς τὸ Συνέδριον τῶν Γερμανῶν Γυναικολόγων (Μάιος 1929).

3. A. Damm, *De Vruchtbaarheid van Huwelyk* p. 99.

σκουν κατ' ἔτος εἰς τὰ μεγάλα Κράτη τῆς Εὐρώπης— ἠνάγκασε τοὺς εἰδικοὺς καθηγητὰς νὰ ἀπευθύνουν ἀπελπιστικὰς ἐκκλήσεις πρὸς τὴν Κοινωνίαν τῶν Ἐθνῶν διὰ τὸν περιορισμὸν τοῦ κακοῦ τούτου. Πληθὸς δὲ βιβλίων ἐκδίδεται: εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ τὴν Ἀμερικὴν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη, διὰ τῶν ὁποίων τὸνίζεται ἡ ἔνεκα τῶν τρομερῶν τούτων συνεπειῶν τῆς ἀνταρσίας κατὰ τοῦ νόμου τῆς γεννήσεως «φρίκη τῆς φυλετικῆς αὐτοκτονίας» καὶ θεωρεῖται προσεχῆς «ὁ κίνδυνος τοῦ ἐκφυλισμοῦ καὶ τοῦ ἐξαφανισμοῦ ἑλῆς τῆς λευκῆς φυλῆς».

Ἀλλὰ δὲνεῖται μικροτέρου λόγου ἄξια αἱ ἠθικαὶ συνέπειαι. Διότι οἱ φυσικοὶ καὶ ἠθικοὶ νόμοι εἶναι ἀλληλένδετοι· αὐτὴ δὲ ἡ λατρικὴ ἐπιστήμη χαρακτηρίζει τὴν παρεμπόδισιν τῆς τεκνογονίας ὡς «κακίαν παρὰ φύσιν»¹. Ἄμεσος λοιπὸν ἠθικὴ τιμωρία τῆς κακίας ταύτης εἶναι ἡ διατάραξις τῆς συζυγικῆς ἁρμογίας καὶ οἰκογενειακῆς εἰρήνης. Διότι εἰς ὅσας συζύγους διατηρεῖται εὐσυνειδησία τις, δὲν εἶναι δυνατὸν τὴν ἁμαρτίαν ταύτην νὰ μὴ παρακολουθῇ ἐσωτερικὴ πάλη, ἔλεγχος τῆς συνειδήσεως, τοσοῦτον μᾶλλον καθόσον τὸ ἔνστικτον τῆς γεννήσεως εἶναι καὶ ἠθικὸν ἔνστικτον, βαθέως ἐρριζωμένον εἰς τὴν ψυχὴν—πολλάκις δὲ ψυχολογικὴ κατάθλιψις, ἡ ὁποία ὄχι μόνον καταστρέφει τὴν οἰκογενειακὴν εἰρήνην, ἀλλὰ δημιουργεῖ εἰς τὴν σύζυγον σοβαρὰς νευρικὰς διαταραχάς, ὅπως διεπίστωσε καὶ τὸ κατὰ τὸ 1929 συγκροτηθὲν ἐν Ὀλλανδίᾳ συνέδριον ψυχιάτρων. Ἡ δὲ διαταραχὴ τοῦ οἰκογενειακοῦ βίου καθίσταται πολὺ μεγαλύτερα, ἔταν τὸ ἓν ἢ τὰ δύο παιδιὰ, εἰς τὰ ὁποῖα οἱ σύζυγοι διὰ τοιοῦτων ἐγκληματικῶν μεθόδων περιώρισαν τὴν γονιμότητά των, ἀποθάνουν, ἢ ἄλλως ἐγκαταλείψουν τοὺς γονεῖς, εἰς ἐποχὴν κατὰ τὴν ὁποίαν οὗτοι δὲν δύνανται πλέον νὰ ἐπανορθώσουν τὸ σφάλμα των διὰ νέας τεκνογονίας. Ἄλλ' ἀκόμη μεγαλύτερα ἠθικὴ τιμωρία τῆς κακίας ταύτης εἶναι ἡ οὐχὶ σπανίως ἐπακολουθοῦσα αὐτῇ συζυγικὴ ἀπιστία καὶ τὸ διαζύγιον. Διότι ὁ διὰ τῶν τοιοῦτων μέσων καθιστάμενος στείρος καὶ ἄγονος γάμος, ἐπειδὴ στερεῖται τοῦ ἠθικωτέρου αὐτοῦ στοιχείου—δηλ. τῆς γεννήσεως καὶ ἀνατροφῆς τέκνων τὰ ὁποῖα στολιζοῦν ἀλλὰ καὶ στηρίζουν τὸν οἰκογενειακὸν βίον—μεταπίπτει εἰς ἐξευτελιστικὴν μορφήν ὕλοφροσύνης. Τὴν ἀλήθειαν δὲ ταύτην δὲν ἀρνοῦνται καὶ οἱ εἰλικρινέστεροι τῶν ἐκ κακῆς ἰδεολογίας ὑποστηρικτῶν τῆς ἀποφυγῆς τῆς τεκνογονίας. Ὁμολογοῦν ὅτι «ὁ ἐλεύθερος ἔρως» ἢ εἶναι τὸ φυσικὸν κατάντημα τῶν ἰδεῶν των, καὶ δὲν διστάζουν νὰ θεβαιώσουν ὅτι «τὸ διαζύγιον ἐξώρμησε διὰ νὰ καταστρέφῃ τὸν γάμον»². Ἐπὶ πλέον οἱ ἴδιοι ἀναγνωρίζουν ὅτι «ἡ δημοσία καὶ ἀπεριόριστος διάδοσις καὶ διδασκαλία τῆς χρήσεως τῶν προλαβανόντων τὴν σύλληψιν μέσων εἶναι ἐξαχρεώσεις καὶ ἐγκυμονεῖ συμφορὰν»³.

Δὲν ἀγνοοῦμεν, ὅτι πρὸς δικαιολογίαν τῆς ἀνταρσίας κατὰ τῆς βουλής τοῦ Θεοῦ καὶ κατὰ τῶν αἰώνιων νό-

μων τῆς ζωῆς, ἀνταρσίας τελουμένης διὰ τῆς παρεμπόδισως τῆς τεκνογονίας, προβάλλουν τινὲς τὴν οἰκονομικὴν ἀνεπάρκειαν τῶν γονέων καὶ τοὺς ὑγιεινοὺς κινδύνους τῆς μητροτήτος.

Καὶ ὡς πρὸς μὲν τὴν οἰκονομικὴν ἀνεπάρκειαν ἔχομεν νὰ σημειώσωμεν τὰ ἑξῆς: Ὅτι τὴν τεκνογονίαν τὴν ἀποφεύγουν ὑπὲρ πάντα ἄλλον αἱ εὐποροῦσαι τάξεις, αἱ ὁποῖαι θεβαίως δὲν δύνανται νὰ ἐπικαλεσθῶν τοιοῦτον λόγον. Εἰς τὰς ἄλλας τάξεις γνωρίζομεν καλῶς, ὅτι ὑπάρχει οἰκονομικὴ ἀνεπάρκεια, πολλαχού καὶ ἡ πτωχεία, ἰδιαιτέρως δὲ κατὰ τὴν περίοδον ταύτην τῆς οἰκονομικῆς κρίσεως. Ἄλλ' ἡ πτωχεία καὶ αἱ στερήσεις εἶναι τόσον παλαιαὶ ὅσον καὶ ἡ ἀνθρωπότης. Οἰκονομικαὶ δὲ κρίσεις, μεγαλύτεραι ἀκόμη καὶ τῆς σημερινῆς, ἐσημειώθησαν πολλάκις κατὰ τὸν ροῦν τῶν αἰώνων. Εἰς οὐδεμίαν δὲ ἐποχὴν αἱ οἰκονομικαὶ συνθήκαι ὑπῆρξαν τόσον εὐνοϊκαί, ὥστε οἱ γονεῖς νὰ μὴ δύνανται νὰ προβάλλουν τὴν οἰκονομικὴν ἀνεπάρκειαν ὡς δικαιολογίαν τῆς ἀνταρσίας κατὰ τῆς τεκνογονίας. Ἐν τούτοις αἱ προγενέστεραι χριστιανικαὶ γενεαὶ ἔδειξαν ἀξιοθαύμαστον πειθαρχίαν εἰς τὸν νόμον τῆς μεταδόσεως τῆς ζωῆς. Πάντως ἡ ἀντιμετώπισις καὶ θεραπεία τῆς οἰκονομικῆς στενοχωρίας ἐνδὸς ἔθνους δὲν ἐπιτυγχάνεται ποτὲ διὰ τῆς φυλετικῆς αὐτοκτονίας, τὴν ὁποίαν δημιουργεῖ ἡ ἀρνησις τῶν γεννησῶν, ἀλλὰ διὰ τῆς γενικωτέρας θελιτώσεως τῆς ζωῆς.

Ἡ βελτίωσις δὲ αὕτη ἀνήκει πρῶτον μὲν εἰς τὰ Κράτη. Ταῦτα, ἀνταμείβοντα τὰς μεγάλας ὑπηρεσίας, τὰς ὁποίας προσφέρουν αἱ πολύτεκνοι οἰκογένειαι, βοηθοῦν τὰς οἰκογενείας ταύτας διὰ τῆς δικαιοτέρας κατανομῆς τῶν φορολογικῶν βαρῶν καὶ διὰ τῆς παροχῆς εἰς αὐτὰς εὐκολιῶν καὶ βοηθημάτων, πολλῶν μᾶλλον ὅτι τὸ μεγαλύτερον μέρος τῶν δαπανῶν τῶν Κρατῶν εἰς χρήμα καὶ εἰς αἶμα προσφέρουν αἱ πολύτεκνοι οἰκογένειαι. Δεύτερον δὲ ἡ οἰκονομικὴ θελιτώσις ἀνήκει καὶ εἰς ἓν ἕκαστον ἄτομον. Διότι: εἶναι πλεῖστοι αἱ οἰκογένειαι αἱ δαπανῶσαι ποσὰ μέγала εἰς περιττά, εἰς οὐσιαστικῶς ἀχρηστα εἶδη πολυτελείας, εἰς ἀπαιτήσεις τῆς ἀχορτάστου αὐτῆς καὶ τυραννικῆς διὰ τὸν κόσμον θεότητος, ἡ ὁποία λέγεται «μόδα». Ἄρκει νὰ σημειωθῇ ὅτι περὶ τὰ ἑξακόσια δισεκατομμύρια δραχμῶν σπαταλῶνται εἰς τὰς διαφόρους χώρας ἔτησίως μόνον διὰ τὸν καλλωπισμὸν! Εἶναι δὲ γεγονόςς λυπηρὸν, ὅτι, κατ' ἀπομίμησιν εἰς τὴν τοιαύτην σπατάλην διὰ τὰ περιττά, παρακολουθοῦν τὰς εὐπορωτέρας τάξεις καὶ αἱ οἰκονομικῶς ἐξηνητλημέναι καὶ πτωχαὶ οἰκογένειαι.

Ἐὰν ἀφ' ἐνὸς μὲν ἀποφευχθῶν αἱ τοιαῦται δαπάναι, ἀφ' ἑτέρου δὲ οἱ χριστιανοὶ στηριχθῶν εἰς τὸν μέγαν ἐκείνον παράγοντα τῆς ζωῆς, τὸν ἀνώτερον παντὸς οἰκονομικοῦ παράγοντος καὶ πλούτου, τὴν ἐμπιστοσύνην εἰς τὴν πρόνοιαν τοῦ Θεοῦ, ἀσφαλῶς ἢ θλιθερὰ ἀνταρσία κατὰ τοῦ θείου νόμου τῆς γεννήσεως θὰ ἔπαυε. Διότι οἱ χριστιανοὶ τοῦλάχιστον δὲν θὰ ἔπρεπε ποτὲ νὰ λησμονοῦν, ὅτι ὁ ἀγαθὸς Πατήρ, ὁ Θεός, εἶναι φυσικῶς ἀδύνατον νὰ ἀδιαφορήσῃ διὰ τὴν συντήρησιν τῶν ἀθῶν παιδίων, τὰ ὁποῖα αὐτοὶ φέρουν εἰς τὸν κόσμον, πειθαρχοῦντες εἰς τὸν δη-

1. Dr Sutherland μνημον. ἔργ. σελ. 1—2

2. C. U. Drysdale παρὰ R. de Guchteneere, Judgment on Birth Control, London, 1931, p. 191.

3. Ch. Gore, The Prevention of Conception, p. 20.

παιουργικόν Του νόμον. Καθώς επίσης δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ ἀγνοοῦν τὴν ἀνεκτίμητον οἰκονομολογικὴν σημασίαν, τὴν ὁποίαν ἔχουν διὰ τὸν οἰκογενειάρχην τὸν εὐσεβῆ καὶ αὐτάρκη οἱ θεοὶ λόγοι: «Ἔστι πορισμὸς μέγας ἢ εὐσέβεια μετ' αὐταρκείας» (Α' Τιμ. 6,6).

Ὡς πρὸς τοὺς ὑγεινοὺς κινδύνους τῆς μητρότητος ὑπενθυμίζομεν εἰς τοὺς χριστιανοὺς τὰ ἑξῆς: Ὅτι οἱ πραγματικοὶ κίνδυνοὶ τῆς υἱείας ἐκ τῆς πειθαρχίας εἰς τὸ ἱερὸν καθήκον τῆς μητρότητος δὲν εἶναι οἱ μοναδικοὶ κίνδυνοι, εἰς τρόπον ὥστε ἡ ἀποφυγὴ τῶν γεννήσεων νὰ ἐξασφαλίσῃ εἰς τὴν σύζυγον ἄκραν υἱείαν καὶ μακροδιήγητα. Διότι —ὡς ἐσημειώσαμεν καὶ προηγουμένως—εἶναι ἀσυγκρίτως μὲν ἐπικινδυνωδεστέρα εἰς τὴν υἱείαν τῆς συζύγου ἢ ἀποφυγὴ τῆς τεκνογονίας, πλεῖστοι δὲ ἄλλοι κίνδυνοὶ τῆς υἱείας καὶ τῆς ζωῆς, ἀσχετοὶ πρὸς τὴν μητρότητα, ἐλλοχεύουν ἀνὰ πᾶν θῆμα τῆς ζωῆς καὶ ἀπειλοῦν πάντα ἄνθρωπον. Ἀλλὰ ἐκτὸς τούτου θέλομεν νὰ ὑπενθυμίσωμεν ἰδιαιτέρως εἰς τοὺς χριστιανοὺς συζύγους, ὅτι πᾶν καθήκον ἔχει καὶ τοὺς κινδύνους του, ἀποφεύγων δὲ ὁ χριστιανὸς τὸ καθήκον ἕνεκα τῶν κινδύνων θὰ ὑποπέσῃ εἰς μεγαλύτερους καὶ καταστρεπτικούς· ὅτι πᾶς Χριστιανὸς καλεῖται εἰς τὸν εἶον αὐτὸν νὰ σηκώσῃ καὶ ἓνα σταυρὸν, τοιοῦτος δὲ εἶναι διὰ τοὺς συζύγους ἡ πατρότης καὶ ἡ μητρότης· ὅτι εἶναι ἰδιαιτέρος κληρὸς τῆς γυναικὸς ἢ διὰ τῆς πρώτης τοῦ Θεοῦ ἀποφάσεως ὀρισθεῖσα μετὰ τὴν παράδοσιν τῆς Εὐας κατάστασις, τὸ νὰ γεννᾷ τὰ τέκνα τῆς ἐν μέσῳ λύπης καὶ πόνων καὶ θυσιῶν. Ἀλλ' ἐκ παραλλήλου ὁ Χριστιανισμὸς ἔδωκε μέγιστον ἀντίρροπον, ἀνεκτίμητον ἀμοιβὴν εἰς πᾶσαν χριστιανὴν σύζυγον, ἢ ἐποία ὡς πιστὴ καὶ ἀληθινὴ χριστιανὴ λαμβάνει ὅλα τὰ συνοδευόμενα τὴν τεκνογονίαν θάρρη: «Ἡ γυνή, λέγει, ὁ Ἀπόστολος Παῦλος σωθήσεται διὰ τῆς τεκνογονίας, ἐὰν (οἱ σύζυγοι) μείνουν ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ καὶ ἀγιασμῷ μετὰ σωφροσύνης». (Α'. Τιμ. 2,15).

Δὲν παραλείπομεν δὲ νὰ καταστήσωμεν γνωστὸν εἰς τοὺς συζύγους, ὅτι εἰς περιστάσεις ἐξαιρετικῶς δυσκόλους, κατὰ τὰς ὁποίας ἐπιβάλλεται ἀναποφεύκτως ἢ ἀποφυγὴ τῆς τεκνογονίας, τὸ μόνον μόνιμον μέσον εἶναι ἡ δι' ἐγκρατείας ἀποχὴ ἀπὸ τὸν γενετησίων συζυγικῶν σχέσεων. Τὸ μέσον τοῦτο, τὸ ὁποῖον καὶ αὐτὴ ἡ ἱατρικὴ ἐπιστήμη συνιστᾷ¹, φαίνεται μὲν αὐστηρὸν καὶ ἀκατόρθωτον, ἀλλὰ φαίνεται τοιοῦτον μόνον εἰς τοὺς μὴ χριστιανοὺς, μόνον εἰς τοὺς ζῶντας κατὰ σάρκα καὶ οὐχὶ κατὰ πνεῦμα. Εἰς τοὺς ἀληθινοὺς χριστιανοὺς εἶναι δυνατόν. Διότι γενικῶς μὲν «καρπὸς τοῦ Πνεύματος», τὸ ὁποῖον οἱ ἀληθινοὶ χριστιανοὶ λαμβάνουν, εἶναι «ἡ ἐγκράτεια», λέγει ὁ θεόπνευστος ἀπόστολος Παῦλος (Γαλατ. 5,22), εἰδικώτερον δὲ οἱ εὐσεβεῖς σύζυγοι λαμβάνουν ἀπὸ Θεοῦ τὴν χάριν διὰ νὰ ἀντιμετωπίζον τὰς δυσκόλους περιστάσεις τῆς συζυγικῆς ζωῆς, χάριν ἱκανοῦσαν εἰς θυσίας καὶ αὐταπώρησιν. Τοῦτο εἶναι ἀλήθεια βεβαιωτάτη, ἐπικυρωθεῖσα ὑπὸ τῆς παλαιότερας καὶ τῆς συγχρόνου πείρας.

¹ Ἴνα διαφωτίσωμεν τοὺς χριστιανοὺς περισσότερον

I. R. de Guchteneere, μνημον. ἔργ. σελ. 166.

ἐπὶ τοῦ σπουδαιοτάτου καθήκοντος τῆς τεκνογονίας, τὸ ὁποῖον ἀρνεῖται ἢ σημερινὴ ἀνώμαλος καὶ τετραγμμένη ἐποχὴ, σημειοῦμεν ὀλίγας γραμμὰς ἀφ' ἑνὸς μὲν περὶ τοῦ σκοποῦ τῆς ζωῆς καὶ τοῦ γάμου, ἀφ' ἑτέρου δὲ περὶ τῶν βαθυτέρων αἰτίων, τὰ ὁποῖα προὐκάλεσαν τὴν κατὰ τοῦ καθήκοντος τούτου ἀνταρσίαν.

Βασικὴ πλάνη, τῆς ὁποίας ἀποτέλεσμα ὑπῆρξεν ἡ κατὰ τῆς τεκνογονίας ἀνταρσία, εἶναι ὅτι ὁ ἄνθρωπος τῆς ἐποχῆς μας ἔχασε τὴν συνειδησιν τοῦ σκοποῦ τῆς ζωῆς. Διότι ὡς τοιοῦτον σκοπὸν ἔθεσε τὴν ἐγωϊστικὴν ἀπόλαυσιν τῶν ἡδονῶν τοῦ κόσμου, ἐνῶ σκοπὸς τῆς ζωῆς εἶναι ἡ ἐκτέλεσις τοῦ καθήκοντος. Σκοπὸς δὲ τοῦ γάμου, εἶναι ἀφ' ἑνὸς μὲν ἢ διὰ τῆς τεκνογονίας μετὰδοσις καὶ διαιώνισις τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἡ ἀμοιβαία τῶν συζύγων βοήθεια καὶ ἠθικὴ συμπλήρωσις, διὰ τῆς ἐνότητος ψυχῶν καὶ καρδιῶν τελουμένη. Διὰ τοῦτο κατὰ τὴν δημιουργίαν τοῦ ἀνθρώπου «εἶπε Κύριος ὁ Θεός· οὐ καλὸν εἶναι τὸν ἄνθρωπον μόνον· ποιήσωμεν αὐτῷ βοηθὸν κατ' αὐτόν. Καὶ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρωπον, ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς. καὶ εὐλόγησεν αὐτούς ὁ Θεὸς λέγων, Αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε» (Γεν 1,28). Εἶναι δὲ προφανές, ὅτι ἡ εὐλογία αὕτη τοῦ Θεοῦ πρὸς τεκνογονίαν εἶναι ἐντολὴ Αὐτοῦ καὶ νόμος αἰώνιος καὶ ἀκατάλυτος. Ἀλλὰ καὶ ἡ Ἐπιστήμη, τὰ πράγματα ἐρευνῶσα, ἀντιλαμβάνεται καὶ ἀποφαίνεται, ὅτι «ἡ μητρότης εἶναι κανονικὴ καὶ φυσιολογικὴ λειτουργία τῆς γυναικὸς καὶ ὁ φυσικὸς σκοπὸς τοῦ γενετησίου κύκλου¹. Διὰ τοῦτο δὲ ὁ μὲν γάμος ὑψώθη εἰς μυστήριον τῆς Καινῆς Διαθήκης καὶ ἐξαιρετός εἰς αὐτὸν ἀπενεμήθη σημασία διὰ τῶν θεοπνεύστων ἐκεῖνων λόγων τοῦ ἀποστόλου Παύλου, διὰ τῶν ὁποίων οὗτος σχετίζει στενῶτα τὸν γάμον πρὸς τὸ «μέγα μυστήριον» τῆς ἐνώσεως τοῦ Χριστοῦ μετὰ τῆς Ἐκκλησίας (Ἐφ. 5, 23, 31, 32). Τὰ δὲ τέκνα ἐθεωρήθησαν ἀνεκασθεν ὡς θεῖα δῶρα, εὐλογία Θεοῦ «Οὕτως εὐλογηθήσεται ἄνθρωπος ἐφοδούμενος τὸν Κύριον» ὅταν εἶναι «ἡ μὲν γυνὴ τοῦ ὡς ἄμπελος εὐθηνούσα ἐν ταῖς κλίμασι τῆς οἰκίας του, οἱ υἱοὶ τοῦ ὡς νεόφυτα ἐλαιῶν κύκλω τῆς τραπέζης του, ἴδη δὲ υἱοὺς τῶν υἱῶν του», λέγει τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον διὰ τοῦ Ψαλμῶδου (Ψαλμ. 127, 3).

Πρέπει δ' ἐπίσης νὰ γνωρίζουν οἱ εὐσεβεῖς χριστιανοὶ ὅτι ἡ βαθυτέρα αἰτία καὶ ἡ ἀρχὴ τῆς ἀνταρσίας κατὰ τοῦ φυσικοῦ νόμου τῆς γεννήσεως εἶναι ἡ ἐχθρότης κατὰ τῆς χριστιανικῆς θρησκείας καὶ ἠθικῆς. Διὰ τοῦτο ἡ κίνησις κατὰ τῆς τεκνογονίας τόσον εἰς τὴν Εὐρώπην ὅσον καὶ εἰς τὴν Ἀμερικὴν ὑπῆρξεν ἔργον τῆς προπαγάνδας τῶν λεγομένων «ἀθεϊστῶν». Τοῦτο ὁμολογοῦν καὶ συγγραφεῖς ἔξω τοῦ Χριστιανισμοῦ εὐρισκόμενοι² οἵτινες βεβαιῶνουν ὅτι ἡ κατὰ τῶν γεννήσεων προπαγάνδα «εἶναι κλάδος εὐρυτάτης κινήσεως, ἢ ὁποία ἔργον ἔχει νὰ καταστρέψῃ τὴν παραδοδομένην ἠθικὴν». Συνήργησαν δὲ εἰς τὸ ἔργον τοῦτο τῆς

1. D. Petit Dutailis, Troubles fonctionnels et dystrophies en Gynecologie, Paris 1929. p. 337. Παρβλ. καὶ Guchteneerer ἔνθ. ἀνωτ. 129.

2. Ὅπως ὁ ἀγνωστικιστὴς ἀμερικανὸς κοινωνιολόγος Walter Lippmann, μνημον. ἔργον, σελ. 291.

προπαγάνδας ή νεωτέρα λογοτεχνία, τὸ θέατρον, ὁ κινηματογράφος, διδάσκοντα ἐντέχνως τὴν ἀποφυγὴν μὲν τῶν οἰκογενειακῶν καθηκόντων καὶ ἀρετῶν, ἐξυμνοῦντα δὲ τὸ διαζύγιον καὶ τὴν ζωὴν τῶν ἀπολαύσεων. Καθὼς ἐπίσης σπουδαίως συνετέλεσαν αἱ λεγόμεναι «φεμινιστικά» ἰδέαι, αἱ ὁποῖαι μαζὺ μὲ τὴν οἰκονομικὴν καὶ πολιτικοκοινωνικὴν χειραφέτησιν τῆς γυναικός, ἐξήτησαν καὶ τὴν ἀπὸ τοῦ καθήκοντος τῆς μητρότητος χειραφέτησιν· διότι τὴν διδάσκουν «ν' ἀποφεύγη τὴν μητρικὴν δουλείαν, ἀπὸ τὴν ὁποῖαν καὶ ὁ ἄνδρας εἶναι ἀπηλλαγμένος»!

Θεωροῦντες ἐπαρκῆ τὰ σημειωθέντα ἀνωτέρω, ἵνα καταδειχθῇ τὸ μέγεθος τοῦ ἐγκλήματος τούτου, τὸ ὅποσον διαπράττεται κατὰ τῆς οἰκογενείας, κατὰ τῆς χριστιανικῆς ἠθικῆς, κατὰ τοῦ ἀθωοτέρου καὶ ἱερωτέρου τῆς ἀνθρωπίνης οἰκογενείας προσώπου, δηλ. κατὰ τοῦ παιδίου, ἀπευθυνόμεθα ἤδη πρὸς τοὺς αἰδεσιμωτάτους ἱερεῖς πρωτίτως, καὶ ἰδιαιτέρως πρὸς τοὺς ἀσχοῦντας τὸ ὑπόργημα τοῦ πνευματικοῦ Πατρός, τοῦ διακονοῦντος εἰς τὸ μυστήριον τῆς Ἐξομολογήσεως. Ὑπευθυμίζομεν εἰς αὐτούς, ὅτι ἐνιαῖα καὶ ἀπὸ τῶν ἀποστολικῶν χρόνων κατέχεται μέχρις ἡμῶν ἡ παραδόσις τῆς Ἐκκλησίας, ἡ διδάσκουσα ὅτι ἡ ἀποφυγὴ τῶν τέκνων εἶναι πρᾶξις παράνομος καὶ ἐσκεμμένη ἀντίστασις τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὴν βουλὴν τοῦ Θεοῦ. Ἐὰν δὲ εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο καὶ ἐτερόδοξοι Ἐκκλησίαι προσεπάθησαν νὰ μὴ ἀποστοῦν τῆς παραδόσεως ταύτης, πολλῶ μᾶλλον ἐπιβάλλεται αὐστηρὰ προσήλωσις εἰς ἡμᾶς τοὺς Ὀρθοδόξους, τοὺς ἀκλινεῖς τηρητὰς τῶν ἀρχήθεν παραδεδομένων δογματικῶν καὶ ἠθικῶν ἀληθειῶν.

Δὲν ἀγνοοῦν οἱ σεβάσμιμοι ἱερεῖς, ὅτι πᾶσα μὲν παράβασις ἱερατικοῦ καθήκοντος δημιουργεῖ εἰς τὸν ἱερέα βαρεῖαν εὐθύνην καὶ ἐνδέχεται νὰ προκαλέσῃ ποινὰς ἐξ ἐκείνων, τὰς ὁποίας ἐξήγγειλεν ὁ Κύριος (ἰδὲ Ματθαίου 24, 48—51 καὶ Λουκᾶ 12, 45, 46) κατὰ τοῦ κακοῦ οἰκονόμου (οἰκονόμοι δὲ τῶν Μυστηρίων εἶναι οἱ ἱερεῖς). Ἄλλ' ἡ διαγωγή τοῦ πνευματικοῦ, ὅστις περὶ τοῦ ζητήματος τῆς τεκνογονίας φρονεῖ ἀντίθετα πρὸς ὅσα ἡ ἀλήθεια τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας διδάσκει, καὶ ὅπως δὴποτε συγκατατίθεται εἰς τὴν ἀνταρσίαν, τὴν ὁποῖαν διαπράττουν οἱ δι' οἰωνοδῆποτε μεθόδων ματαιοῦντες τὴν σύλληψιν καὶ τὴν γέννησιν τέκνων γονεῖς, ὑπάγεται εἰς τὰ μεγάλα καὶ ἐγκληματικά σκάνδαλα, διὰ τὰ ὅποια ἡ εὐθύνη τοῦ ἱερέως εἶναι τρομερά. Δι' αὐτὸν ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ἐφαρμόζουσιν οἱ λόγοι ἐκεῖνοι τοῦ Κυρίου «ὁδηγοὶ εἰσι τυφλοὶ τυφλῶν τυφλὸς δὲ τυφλὸν ἐὰν ὁδηγῇ, ἀμφοτέρω εἰς βύθονον ἐμπεσοῦνται» (Ματθ. 18, 14).

Ἀπευθυνόμεθα δευτέρον πρὸς τοὺς ἱατρούς, καὶ τῇ τὸν περὶ τὰ μαιευτικά καὶ γυναικολογικά ἀσχολούμενον κλάδον ἱατρῶν. Γνωρίζουσιν οὗτοι, ὅτι ἀσκαῶν ἔργον ὑψηλὸν καὶ ἀξιὸν πάσης τιμῆς· διότι συνεργοὺν μὲν εἰς τὴν ἐκμαίευσιν τῆς ζωῆς—καθιστάμενοι οὕτως ἐν τινι μέτρῳ συνεργάται τοῦ Δημιουργοῦ—εἶναι δὲ οἱ φυσικώτεροι μετὰ τοὺς γονεῖς προστάται τῆς ἀθωωτέρας ἡλικίας, τῆς παιδικῆς, καὶ οἱ σπουδαιότεροι ἐργάται εἰς τὴν συντήρησιν τῆς ἀνθρωπίνης

ζωῆς καὶ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς υγείας. Διὰ τοῦτο ὁ Θεὸς παραγγέλλει τιμὴν πρὸς τοὺς ἱατρούς: «Τίμα τὸν ἱατρόν, λέγει, καὶ γὰρ αὐτὸν ἔκτισε Κύριος· καὶ αὐτὸς ἔδωκεν ἀνθρώποις ἐπιστήμην ἐνδοξάζεσθαι ἐν τοῖς θαύμασι αὐτοῦ». Ἀλλὰ καὶ οἱ ἱατροὶ δὲν πρέπει, ὡς τινες ἐξ αὐτῶν πράττουν, δυστυχῶς, νὰ λησμονοῦν τὸν ὑψηλὸν τοῦτον προορισμὸν των καὶ νὰ παίζουσιν ρόλον ἐμμέσου φονέως, διενεργοῦντες ἐκτρώσεις ἢ ὀπωσδήποτε διευκολύνοντες τὴν ματαιώσιν τῆς συνεχίσεως τοῦ ἀνθρωπίνου γένους διὰ τῆς παρεμποδίσεως τῆς συλλήψεως καὶ τεκνογονίας. Ἄς σκεφθοῦν ὅτι ὁ μὲν Ἰπποκράτης, καίτοι ἔζησεν εἰς εἰδωλοκρατικὴν ἐποχὴν, ἐβεβαίωεν: «ἀγῶς καὶ δόσιως διατηρήσω τὸν βίον τὸν ἐμὸν καὶ τὴν τέχνην τὴν ἐμήν», ἀπηγόρευε δὲ εἰς τοὺς μαθητὰς του τὰς ἐκτρώσεις καὶ ἔθεσεν εἰς τὸν ἔρκον τὴν ὑπόσχεσιν, ὅτι δὲν θὰ δώσουν εἰς γυναῖκα «πεσσὸν φθόριον». Αὐτοὶ δὲ, ὡς χριστιανοὶ ἱατροὶ, ἔδωκαν ἔρκον ὅτι θὰ χρησιμοποιήσῃ τὴν ἐπιστήμην των «εἰς δόξαν Θεοῦ καὶ σωτηρίαν ἀνθρώπων». Πῶς λοιπὸν κατόπιν τούτου, χριστιανοὶ ἱατροὶ αὐτοὶ, καταβιβάζουσιν τὴν ἐπιστήμην καὶ τὴν συνείδησίν των εἰς τόσον εὐτελεῖς καὶ ἐγκληματικὸν ἐπίπεδον;

Ἀπευθυνόμεθα τέλος πρὸς τὸν πιστὸν λαόν. Τὸν δεδαῶμεν, ὅτι ὁ γάμος δὲν εἶναι ἀπλή σαρκικὴ ἔνωσις ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς ἀλλὰ κλησις τοῦ Θεοῦ πρὸς τοὺς συζύγους νὰ γίνουσιν γονεῖς, ὅτι τὰ τέκνα δὲν εἶναι ἀπλῶς φυσικὸς καρπὸς τῆς γνησίας συζυγίας, ἀλλὰ δῶρα καὶ εὐλογία Θεοῦ πρὸς τοὺς γονεῖς καὶ δόξα δι' αὐτούς, διότι διὰ τῆς γεννήσεως αὐτῶν οἱ γονεῖς γίνονται ἔργα τῶν Θεοῦ καὶ συνεργοὶ Αὐτοῦ εἰς τὸ μέγα ἔργον τῆς δημιουργίας, ὅτι πᾶν τέκνον εἶναι διὰ μὲν τὸ Κράτος ὁ δυνάμει πολίτης διὰ δὲ τὴν Ἐκκλησίαν ὁ δυνάμει ἄγιος καὶ τέκνον τοῦ οὐρανοῦ Πατρός.

Διαμαρτυρούμεθα ἐντόνως καὶ καταδικάζομεν ἀπολύτως πᾶσαν μέθοδον τοῦ μολύνοντος τὸν ἀγνὸν οἰκογενειακὸν βίον «νεομαλθουσιανισμοῦ», ὁ ὅποιος ματαιώνει τὴν σύλληψιν διὰ λόγους ἐγωϊστικῶς, ἀνέσεων καὶ ἀπολαύσεων, πολλῶ δὲ μᾶλλον τὴν ἐκτρώσιν· διότι αἱ φονικαὶ πρᾶξεις αὗται εἶναι ἐσκεμμένη ἀντίστασις κατὰ τῆς βουλῆς τοῦ Θεοῦ καὶ ἀνταρσία κατὰ τῶν νόμων Αὐτοῦ. Πᾶσα δὲ τῆς ταύτης ἀνταρσία εἶναι ἀδύνατον νὰ μὴ τιμωρηθῇ ὑπ' Αὐτοῦ, ὡς δεικνύει τόσον τὸ παράδειγμα τοῦ Αὐνάν, τὸν ὅποσον ὁ Θεὸς ἐθανάτωσε διὰ τὸν λόγον ἀκριβοῦς τοῦτον, ὅσον καὶ ἡ βεβαιότης τοῦ θεῖου Παύλου, ὁ ὅποιος λέγει ὅτι ἡ τεκνογονία εἶναι μέσον σωτηρίας διὰ τοὺς πιστοὺς συζύγους, ἀρα δὲ ἀπώλειαν τῆς σωτηρίας ἀποτελεῖ ἡ ἐσκεμμένη παρεμπόδισις αὐτῆς.

Δὲν ἀγνοοῦμεν τὴν τάξιν τῶν γονέων ἐκείνων, οἱ ὅποιοι ἀντιμετωπίζουσιν μεγάλαν δυσκολίαν ἐν τῇ συζυγικῇ των βίῳ, εἴτε διότι σύρρον οἰκονομικὰ δαρή δυσβάστακτα, εἴτε διότι ἡ τεκνογονία συνεπάγεται ἀμεσώτατον κίνδυνον διὰ τὴν ζωὴν τῆς συζύγου. Τρέφομεν θαθεῖαν πρὸς αὐτοὺς συμπάθειαν. Κάμνομεν ὅμως ἐκκλησίαν πρὸς αὐτοὺς νὰ λάβουν ὑπ' ὄψιν, ὅτι ἐν τῇ ζωῇ τῇ οἰκογενειακῇ, ὅπως καὶ ἐν τῇ ἀτομικῇ, καλούμεθα νὰ σηκώσωμεν σταυρόν, νὰ ὑποφέρωμεν

δοκιμασίας, ἀλλὰ πρέπει νὰ τρέφωμεν πλήρη ἐμπιστοσύνην εἰς τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ, τὴν καθιστώσαν ἡμᾶς ἱκανοὺς νὰ βαστάσωμεν τὸ θάρος τοῦ σταυροῦ. Εἰς τοιαύτας περιπτώσεις καθήκον ἔχουν οἱ σύζυγοι νὰ ἐγκρατεύωνται ὡς καὶ εἰς τὰς περιπτώσεις τὰς ἐποίας ὑπέδειξεν ὁ Ἄπ. Παῦλος τῆς πρὸς καιρὸν ἐγκρατείας τῶν συζύγων χάριν τῆς νηστείας καὶ τῆς προσευχῆς (Α'. Κορινθ. 6, 1—6). Ἡ ἐγκράτεια ἀποτελεῖ διὰ τοὺς συζύγους τὸ μόνον νόμιμον μέσον ἀποφυγῆς τῆς τεκνογονίας, ἔταν πραγματικὴ παρουσιάζεται διὰ τὴν ἀποφυγὴν αὐτῆς ἀνάγκη.

Ἄς εἶναι δὲ βέβαιοι οἱ χριστιανοὶ σύζυγοι ὅτι αὐτοκυριαρχούμενοι καὶ ὑποτασσόμενοι οὐχὶ εἰς τὰς ἀτάκτους ὁμάς τῆς σαρκός, ἀλλ' εἰς τὸν θεῖον νόμον, ζῶντες οὐχὶ ὡς σαρκικοὶ ἀλλ' ὡς πνευματικοὶ ἄνθρωποι, στέργοντες, χάριν τῆς οἰκογενείας καὶ τῆς ὑψηλῆς καὶ ἠθικῆς ἐννοίας τοῦ γάμου, τὸ θάρος τῆς ἐγκρατείας, θὰ μεταβάλωσι δι' αὐτῆς τὸν σταυρὸν εἰς στέφανον καὶ εὐλογίαν ἐκ μέρους τοῦ πρώτου Σταυροφόρου, τοῦ μεγάλου Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, Ὁ ἡ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἴη μετὰ πάντων ὑμῶν. Ἀμήν.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 14 Ὀκτωβρίου 1937.

- † Ὁ Ἀθηνῶν **Χρυσόστομος** Πρόεδρος
- † Ὁ Μαρωναίας καὶ Θάσου **Ἀνθιμος**
- † Ὁ Κασσανδρείας **Ἐιρηναῖος**
- † Ὁ Θεσσαλονίκης **Γεννάδιος**
- † Ὁ Ἰωαννίνων **Σπυρίδων**
- † Ὁ Μαντινείας καὶ Κυνουρίας **Γερμανὸς**
- † Ὁ Πατρῶν **Ἀντώνιος**
- † Ὁ Μυτιλήνης **Ἰάκωβος**
- † Ὁ Κίτρους **Κωνσταντῖνος**
- † Ὁ Ζιχνῶν **Ἀλέξανδρος**
- † Ὁ Ἐδέσσης **Κωνσταντῖνος**
- † Ὁ Φιλίππων-Νεαπόλεως **Χρυσόστομος**
- † Ὁ Βεροσσίας καὶ Ναούσης **Πολύκαρπος**
- † Ὁ Φθιώτιδος **Ἀμβρόσιος**
- † Ὁ Εἰάνθης **Ἰωακείμ**
- † Ὁ Χίου **Ἰωακείμ**
- † Ὁ Ἱερισσοῦ καὶ Ἁγ. Ὄρους **Σωκράτης**
- † Ὁ Σισανίου καὶ Σιατίστης **Διόδωρος**
- † Ὁ Ὑδρας, Σπετσῶν, Αἰγίνης **Προκόπιος**
- † Ὁ Θηβῶν καὶ Λεβαδείας **Συνέσιος**
- † Ὁ Ἄρτης **Σπυρίδων**
- † Ὁ Σάμου καὶ Ἰκαρίας **Ἐιρηναῖος**
- † Ὁ Γρεβενῶν **Γερβάσιος**
- † Ὁ Σερβίων καὶ Κοζάνης **Ἰωακείμ**
- † Ὁ Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας **Ἰερόθεος**
- † Ὁ Δράμας καὶ Φιλίππων **Βασίλειος**
- † Ὁ Τρίκκης καὶ Σταγῶν **Πολύκαρπος**
- † Ὁ Σπάρτης **Διονύσιος**
- † Ὁ Ἀλεξανδρουπόλεως **Ἰωακείμ**
- † Ὁ Ἐλασσάνους **Καλλίνικος**
- † Ὁ Ἀργολίδος **Ἰερόθεος**
- † Ὁ Παραμυθίας **Γεώργιος**
- † Ὁ Πολυανῆς καὶ Κιλκισίου **Κύριλλος**
- † Ὁ Μηθύμνης **Διονύσιος**
- † Ὁ Κορινθίας **Δαμασκηνὸς**
- † Ὁ Λαρίσης **Δωρόθεος**

- † Ὁ Χαλκίδος **Γρηγόριος**
- † Ὁ Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας **Ἀνδρέας**
- † Ὁ Καρυστίας **Παντελεήμων**
- † Ὁ Σύρου, Τήνου, Ἄνδρου **Φιλάρετος**
- † Ὁ Δημητριάδος **Ἰωακείμ**
- † Ὁ Καλαβρῦτων καὶ Αἰγιαλείας **Θεόκλητος**
- † Ὁ Θήρας **Ἀνθιμος**
- † Ὁ Φλωρίνης **Βασίλειος**
- † Ὁ Σιδηροκάστρου **Βασίλειος**
- † Ὁ Λευκάδος καὶ Ἰθάκης **Δημήτριος**
- † Ὁ Κεφαλληνίας **Γερμανὸς**
- † Ὁ Ζακύνθου **Χρυσόστομος**
- † Ὁ Γόρτυνος, Μεγαλοπόλεως **Προκόπιος**
- † Ὁ Ἀττικῆς καὶ Μεγαρίδος **Ἰάκωβος**
- † Ὁ Παροναξίας **Χερουβείμ**
- † Ὁ Νικοπόλεως καὶ Προβέζης **Ἀνδρέας**
- † Ὁ Καστορίας **Νικηφόρος**
- † Ὁ Ναυπακτίας **Γερμανὸς**
- † Ὁ Φωκίδος **Ἀθανάσιος**
- † Ὁ Γυθείου, Οἰτύλου, Κυθήρων **Προκόπιος**

ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΑΙ ΑΛΗΘΕΙΑΙ

Β' Κορινθ. 9, 6—11.

Ὅτι ὁ χριστιανὸς πρέπει νὰ ἔχη ὡς ἄρθρον βίου τὸ νὰ πράττῃ ἐλεημοσύνην, εἶναι κοινὸν καὶ μυριόλεκτον ἐν τῇ Ἁγίᾳ Γραφῇ. Σκληροκαρδία, ἀφιλανθρωπία, ἀνελεημοσύνη δὲν ἔχουσι θέσιν εἰς τὰ στήθη καλοῦ χριστιανοῦ. Ὁ δὲ Κύριος εἶπε ρητῶς, ὅτι Μακάριοι θὰ εἶναι οἱ ἐλεήμονες, καὶ ὅτι φυσικὰ μόνον αὐτοὶ καὶ θὰ ἐλεηθῶσιν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ. Τὴν κεφαλαίωδην σημασίαν τῆς ἐλεημοσύνης διὰ τὴν ψυχικὴν σωτηρίαν ἀνερευνῶν ὁ μακάριος Ἀπόστολος Παῦλος καλεῖ τοὺς Κορινθίους νὰ λάβωσιν ὑπὸ σοβαρὸν ἐποψίν τὸ κεφάλαιον τοῦτο τοῦ χριστιανικοῦ ἠθικοῦ βίου καὶ νὰ κάμωσι τὴν πρέπουσαν χρῆσιν αὐτοῦ· διότι ἀναλόγως τῆς χρήσεως θὰ εἶναι καὶ τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἐλεημοσύνης.

Ὁ Ἀπόστολος παρατηρεῖ, ὅτι ὑπάρχουσιν ἄνθρωποι, οἱ ὅποιοι δίδουσι μὲν ἐλεημοσύνην τινά, ἀλλὰ κατὰ τοιοῦτον τρόπον, ὥστε μαρτυροῦσι δι' αὐτῆς μᾶλλον τὴν φιλαργυρίαν των. Διὰ τὸν χριστιανόν, ἡ ἐλεημοσύνη εἶναι μία εὐλογία διδομένη εἰς τὸν πτωχὸν παρὰ τοῦ ἐλεοῦντος. Ἄλλ' ὡς τοιαυτὴ ἐπιβάλλεται νὰ γίνῃ μετὰ διάθεσιν ἰσραάν, μετὰ ἐλευθερότητα καὶ γεναιοδωρίαν, μετὰ εὐχαρίστησιν, ὅχι «ἐκ λύπης ἢ ἐξ ἀνάγκης». Ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ἡ ἐλεημοσύνη πᾶν ἄλλο θὰ εἶναι ἢ εὐλογία. «Ἰλαρὸν δόγην ἀγαπᾷ ὁ Θεός» λέγει ἡ Γραφή. Εἶναι δὲ καὶ ἀξίωμα, ὅτι ἀναλόγως τῆς σποράς, γεναιοδωροῦ ἢ φειδωλῆς, τὴν ὅποιαν διὰ τῆς ἐλεημοσύνης θὰ κάμῃ τις εἰς τὰ πτωχὰ μέλη τῆς κοινωνίας, θὰ εἶναι καὶ ἡ συγκομιδὴ τοῦ θεοῦ ἐλέους παρὰ Κυρίου: «Ὁ σπείρων φειδομένως φειδομένως καὶ θερίσει, καὶ ὁ σπείρων ἐπ' εὐλογίαις ἐπ' εὐλογίαις καὶ θερίσει». Ἀξίζει λοιπὸν εἰς τὸν χριστιανικὸν χαρακτήρα νὰ γίνῃται ἡ ἐλεημοσύνη μετὰ χαρὰν ἐνδόμυχον καὶ μετὰ «καλὴν καρδίαν». Εἶναι ἀξίον σημειώσεως ὅτι ὁ Ἀπόστολος εἰς τοῦτο κυρίως θέτει τὴν ἀξίαν τῆς ἐλεημοσύνης, εἰς τὴν προαίρεσιν τὴν ἀπὸ καρδίας, οὐχὶ

εις τὸ ποσόν, οὐδὲ εἰς τὸ ποιὸν τῆς ἐλεημοσύνης. Τὸ ἐνδιαφέρον εἶναι νὰ δώσῃ τις ὅ,τι δώσει. πολὺ ἢ ὀλίγον, ἀναλόγως βεβαίως τῶν μέσων τὰ ὁποῖα διαθέτει ἕκαστος, ἀπὸ φιλαδέλφου διαθέσεως καὶ εὐχαρίστως.

Τί θὰ ἐκόλυε τὸν εὐποροῦντα χριστιανὸν νὰ κάμῃ γενναιοδωρῶς τὴν ἐλεημοσύνην του; Πονηροὶ διαλογοισμοί, ὅτι τάχα ἡ πλουσιόδωρος ἐλεημοσύνη θὰ ἦτο δυνατόν νὰ ὀδηγήτῃ εἰς τὴν πτώχευσιν, θὰ ἦτο ἀναμφιβόλως δυνατόν νὰ ἀνακόψῃ τὰς μᾶλλον φιλελεήμονας διαθέσεις. Ἄλλ' ἔχουσι τόπον εἰς τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν τοῦ καλοῦ χριστιανοῦ τοιοῦτοι διαλογοισμοί; Πῶς εἶναι δυνατόν νὰ ὑπερβυθώσῃ οὔτοι ἐν τῇ χριστιανικῇ συνειδήσει καὶ νὰ μὴ δαλυθῶσιν ἐνώπιον τῆς χριστιανικῆς πεποιθήσεως, ὅτι ὁ Θεὸς ἔχει τὴν δύναμιν νὰ ἀποδώσῃ ἑκατονταπλασίως ὅ,τι ὁ χριστιανὸς στερεῖται ὑπὲρ τῶν πτωχῶν; «Δυνατὸς ὁ Θεὸς πᾶσαν χάριν περισσεῦσαι εἰς ἡμᾶς, ἵνα παντὶ πάντοτε πᾶσαν ἀδιάρκειαν ἔχοντες περισσεύητε εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθόν». Ὁ πιστὸς χριστιανὸς ἄρα μὲ τὴν πλήρη πεποίθησιν ταύτην θὰ ἔχῃ πάντοτε «ἀνοικτὸν τὸ χεῖρ του» καὶ θὰ ἀσπείρῃ τὴν ἐλεημοσύνην του, ὅπως σκορπίζει ὁ γεωργὸς τὸν σπόρον του, βέβαιος ὢν ὅτι ὅσα περισσότερα δίδει αὐτὸς τόσα περισσότερα θὰ τοῦ δίδῃ καὶ ὁ Θεός. Ἐφαρμόζει λοιπὸν μετ' ἐλπίδος, τὸ Γραφικόν: «Ἐσκόρπισεν, ἔδωκε τοῖς πένθησιν ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα». Οὕτω δὲ φερόμενος ἀπέναντι τῶν πτωχῶν ὁ καλὸς χριστιανὸς εἶναι μακάριος, διότι γίνεται καὶ αἰτία νὰ εὐχαριστήσῃ τὸν Θεὸν τόσαι καὶ τόσαι δυστυχεῖς καὶ πειναλέαι ὑπάρξεις, καὶ νὰ δοξάζωσιν αὐτόν. Πλουσία ἐλεημοσύνη «κατεργάζεται... εὐχαρίστησιν τῷ Θεῷ».

K.

ΔΩΡΕΑ

ΕΙΣ ΤΟ ΘΕΟΛΟΓΙΚΟΝ ΣΠΟΥΔΑΣΤΗΡΙΟΝ

Πρό τινος ὁ καθηγητῆς τῆς θεολογικῆς σχολῆς κ. Ν. Λούβαρης ἐδώρησεν εἰς τὴν βιβλιοθήκην τοῦ θεολογικοῦ σπουδαστηρίου χειρόγραφον προσερχόμενον ἐκ δωρεᾶς πρὸς αὐτόν, τῆς κυρίας Σοφίας Ἄλ. Κολυβά. Τὸ χειρόγραφον τοῦτο, ἀκέφαλον καὶ κολυβόν, ἀποτελεῖται νῦν ἐκ φύλλων ἡριθμημένων 111 (0,13×0,9), κατὰ τὸν 16 αἰῶνα καλλιγραφικῶς γεγραμμένων καὶ κοσμουμένων ὑπὸ χρυσῶν καὶ μελανῶν ἀρχικῶν γραμμάτων μετὰ τινων φυλλοειδῶν κοσμημάτων, εἶναι δὲ ἐσταχωμένον διὰ βύρσης μετὰ ξυλλίνων πινακιδίων σωζομένου καὶ τοῦ θηλυκωτῆρος αὐτοῦ. Ἐν φύλλῳ 1α καὶ 111β, ἐν ἀρχῇ λοιπὸν καὶ τέλει, ὑπάρχει σφραγίς, ἐν ἣ ἀναγράφεται «Ἐκ τῆς συλλογῆς χειρογράφων Ἀλεξίου Κολυβά. Ἐν Ἀθῆναις». Κατὰ ταῦτα τὸ χειρόγραφον τοῦτο προέρχεται ἐκ τῆς συλλογῆς τῶν χειρογράφων τοῦ Ἀλεξίου Κολυβά, ἔχει δὲ περιγραφῇ ὑπὸ τοῦ ἀοιδήμου Σπυρίδωνος Λάμπρου ἐν τῷ καταλόγῳ αὐτοῦ τῶν κωδίκων τοῦ Ἀλεξίου Κολυβά, ἐν ᾧ φέρει τὸν ἀριθμὸν 60 (πρβλ. Ν. Ἑλλην. τόμ. ΙΓ' τευχ. Α' σ. 122) καὶ περιέχει ἐκτὸς τῆς ἀκαλουθίας τοῦ ἑσπερινοῦ καὶ τῆς

θείας λειτουργίας ἐκκλησιαστικοὺς ὕμνους, ᾠδὰς, μεγαλυνάρια, ἀπολυτίκια, κοντάκια, ἀναστάσιμα ἑξαποστειλάρια, θεοτοκία καὶ ὑπακοάς.

Ἡ θεολογικὴ σχολὴ λαβοῦσα γνῶσιν τῆς δωρεᾶς ταύτης ἠὲχαρίστησε καὶ ἐγγράφως τὸν δωρητὴν.

K. ΔΥΟΒΟΥΝΙΩΤΗΣ

ΣΚΕΨΕΙΣ

1. Πολλοὶ καταβάλλουσι ὑπερμέτρους φροντίδας καὶ κόπους ὅπως ἀποκτήσωσι παρουσίαν λησμονοῦντες τοὺς λόγους τοῦ Θεοῦ, ἐὰν μὴ ὁ Κύριος οἰκοδομήσῃ οἶκον, εἰς μάτην ἐκοπίασαν οἱ οἰκοδομοῦντες.

2. Ὅταν ἐμπιστευόμεθα τὰς ὑποθέσεις μας εἰς τὸν Θεόν, ἂς ἔχωμεν τὴν πεποίθησιν ὅτι ἐμπιστευόμεθα αὐτὸς εἰς χεῖρας ἀπειρώς ἀξιοτέρας τῶν ἰδικῶν μας.

3. Πολλάκις ἀπὸ τοὺς τάφους ἐξέρχεται σιωπηλὸν τι κήρυγμα, ὅπερ ἐντυπῶται εἰς τὴν ψυχὴν μας βαθύτερον τοῦ κηρύγματος καὶ τοῦ εὐγλωττοτέρου ἱεροκήρυκος.

4. Μὴ λησμονῶμεν ποτε ἐν ταῖς προσευχαῖς μας τοὺς γονεῖς μας, οἵτινες τόσκις ἔχουσι προσευχηθῆ ὑπὲρ ἡμῶν.

5. Καὶ σήμερον ὑπάρχουσι πολλὰ πρόσωπα ἐπὶ τῆς γῆς τὸ αἷμα τῶν ἀδελφῶν τῶν ὁποίων, ὡς τὸ τοῦ Ἀβελ, βοᾷ πρὸς τὸν Θεόν.

6. Ἄς διδασθῶμεν τὴν ταπεινοφροσύνην παρὰ τοῦ Χριστοῦ, ὅστις συνήθως καλεῖ ἑαυτὸν οὐχὶ υἱὸν τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάντα.

7. Τὰς ἀληθείας τοῦ Εὐαγγελίου τότε δυνάμεθα νὰ νοήσωμεν βαθέως, ὅταν λάβωμεν πείραν αὐτῶν.

8. Ἡ φιλαργυρία βασανίζει τὸν πλούσιον διὰ τῆς ἰδέας ὅτι πρέπει νὰ ἀποκτήσῃ περισσότερα καὶ ἀφαιρῆ ἀπ' αὐτὸν πᾶσαν χαρὰν καὶ ἀπόλαυσιν.

9. Ὁ ἀσπὴρ τῆς Βηθλεὲμ ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῶν Μάγων εἶναι ὁ ἐσθινὸς ἀσπὴρ τῆς ἐλπίδος τῶν πιστῶν.

10. Ἡ ἐνανθρώπησις τοῦ Χριστοῦ εἶναι τὸ μεγαλειότερον μυστήριον.

11. Παπλανημένη ψυχὴ, ἣτις ἔχεις περιπέσει εἰς ἀπελπίσταν, δὲν ἀκούεις ὅτι ὁ Χριστὸς σοι λέγει «ἰδοὺ ἔρχομαι»;

12. Πτωχὲ παράλυτε, ὅστις δὲν δύνασαι νὰ ἔλθῃς πρὸς τὸν Χριστόν, προσκάλεσέ τον καὶ θὰ ἔλθῃ ὁ υἱὸς πρὸς σε.

K. I. Δ.

ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

Τὴν παρελθούσαν Τρίτην ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν μετέβη εἰς τὰ Ἀγᾶκτορα μετὰ τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν Κερκύρας, Κοζάνης, Ἰωρυσσοῦ καὶ Ἀγίου Ὄρους καὶ Μηθύμνης, οἵτινες ἔδωσαν τὴν νενομισμένην διαβεβαίωσιν ἐνώπιον τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως, παρισταμένου καὶ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Ἐθνησκευμάτων καὶ Παιδείας. Ἐκ τῶν Σεβασμιωτάτων, ὁ μὲν πρῶτος ἔδωκε τὴν διαβεβαίωσιν ὡς συνοδικός, οἱ δὲ ἄλλοι ὡς ἀρχιερεῖς, διότι κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος, ὅταν ἔδωσαν ὅλοι οἱ ἀρχιερεῖς τὴν διαβεβαίωσιν συμφώνως πρὸς τὸν τότε δημοσιευθέντα νόμον, οἱ πρῶτα φερόμενοι ἀρχιερεῖς δὲν εὐρίσκοντο εἰς τὰς Ἀθῆνας.

—Τὴν παρελθούσαν Τρίτην ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος ἀνεκοίνωσεν εἰς τὴν ἱεραρχίαν τὸ νέον διάταγμα τὸ καταρτισθὲν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Ἐθνησκευμάτων καὶ Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ διὰ τοῦ ὁποίου καθορίζεται ὁ τρόπος τοῦ καταρτισμοῦ τῶν ἐκλεξιμῶν Ἀρχιερέων καὶ ὀρίζονται τὰ ἀπαιτούμενα προσόντα.

—Ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐξηκολούθησε καὶ κατὰ τὴν ἐβδομάδα ταύτην τὴν συζήτησιν ἐπὶ τοῦ σχεδίου τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος, ἀλλὰ δὲν κατέστη δυνατόν νὰ λάβῃ τελικὰς ἀποφάσεις, διότι διὰ σχετικὴν ψηφοφορίαν ἀπαιτεῖται ἡ παρουσία τῶν 2/3 τῆς Ἱεραρχίας.

—Διὰ μακρῶν ἀπησχόλησε τὴν Ἱεραρχίαν, μετὰ τὴν ἐισήγησιν τῆς ἐπὶ τούτῳ καταρτισθείσης Ἐπιτροπῆς, τὸ

ζήτημα του Μοναχικού βίου. Απεφασίσθη δὲ ὅπως ἐφαρμόζονται αἱ ὑπὸ τῶν προηγουμένων συνελεύσεων τῆς Ἱεραρχίας εἰλημμένα ἀποφάσεις περὶ τοῦ Μοναχικοῦ βίου καὶ ὅπως ἐνισχυθῆ οὗτος ἐκ παντὸς τρόπου, ἕκαστος δὲ τῶν Σεβ. Ἀρχιερέων εὖνη τὰ κατάλληλα πρόσπα πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν στελεχῶν αὐτοῦ καὶ πρὸς καλὴν διαχείρισιν τῆς ὑπολειφθείσης Μοναστηριακῆς περιουσίας.

— Κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς χθὲς Παρασκευῆς ὁ Οἰκονομικὸς Ἐπίτροπος τῆς Ἐκκλησίας Σεβ. Μητροπολίτης Κορινθίας ἐποίησατο λεπτομερεστάτην ἐκθεσιν περὶ τῆς καταστάσεως τῶν δύο οἰκονομικῶν ὀργανισμῶν τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἐπέμεινεν ἰδίως εἰς τὰ λαμβανόμενα μέτρα πρὸς λύσιν τοῦ μεγάλου προβλήματος τῆς οἰκονομικῆς ἐξασφαλίσεως τοῦ ἐφημεριακοῦ Κλήρου καὶ τῆς ἀποφασισθείσης ἤδη αὐξήσεως τῆς συντάξεως τῶν συνταξιούχων. Κατὰ τὴν ἀπόφασιν ταύτην τὸ κατώτερον ὄριον τῆς συντάξεως ἐπὶ μισθοῦ 1000 δραχμῶν μηνιαίας, εἰς τὸ ἔξης θὰ εἶναι 500 δρχ. Ἡ ἐκθεσις τοῦ Σεβ. Οἰκονομικοῦ Ἐπιτρόπου ὑπῆρξε λίαν ἱκανοποιητικὴ, διεξήχθη δὲ ἐπ' αὐτῆς σχετικὴ συζήτησις καὶ ἐν τέλει ἡ Ἱεραρχία ἐξέφρασε τὰς εὐχαριστίας αὐτῆς πρὸς αὐτόν, ὡσαύτως δὲ ἀπεφασίσθη ὅπως διαρρηγνυθῶσιν αἱ εὐχαριστίαι αὐτῆς πρὸς τὸν κ. Ὑπουργὸν τῶν Θρησκευμάτων καὶ τὴν Κυβέρνησιν.

— Προτάσει τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου καὶ ἐγκρίσει τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, τὸ Ὑπουργεῖον Θρησκευμάτων καὶ Ἐθνικῆς Παιδείας κατήχησε νόμον διὰ τοῦ ὁποίου ὡς παράρτημα τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ὁρφανοτροφείου Βουλαγαμένης ἰδρύεται διετής Ἱερατικὴ σχολή. Οἱ ἀπόφοιτοι τῆς σχολῆς ταύτης θὰ συνεχίσουν τὰς σπουδὰς τῶν εἰς τὴν Ριζάρειον, ἐκ τῆς ὁποίας θὰ ἐξερχῶνται Ἱεροδιδάσκαλοι. Ἀλλὰ καὶ ὅσοι τῶν ἀποφοίτων τῆς σχολῆς τοῦ Ὁρφανοτροφείου Βουλαγαμένης δὲν ἤθελον συνεχίσει τὰς σπουδὰς τῶν εἰς τὴν Ριζάρειον θὰ ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ διορίζωνται ἐφημέριοι εἰς ἐνορίας χωρίων.

— Τὸ Συμβούλιον τοῦ ΤΑΚΕ ἐπέτρεψε κατ' ἐπανυμίαν τὴν συμπλήρωσιν τῶν καταβολῶν εἰς τὰς οἰκογενεῖς ἀποβιώσαντων ἐφημερίων, οἵτινες δὲν εἶχον συμπληρώσει πενταετίαις καταβολὰς, ὡστε καὶ αἱ οἰκογένειαι αὗται νὰ τύχουν συντάξεως. Ἡ ἀπόφασις ἐλήφθη ὑπ' εὐθύνην τοῦ Συμβουλίου, θὰ νομιμοποιηθῆ δὲ διὰ τοῦ νέου ὀργανισμοῦ τοῦ ΤΑΚΕ ἀπὸ τοῦ ὁποίου θὰ ἀπαλειφθῆ ἡ σημερινὴ διάταξις, ἡ ἀπαγορεύουσα τὴν χορήγησιν συντάξεως εἰς οἰκογενεῖας ἐφημερίων, οἱ ὁποιοὶ δὲν εἶχον συμπληρώσει καταβολὰς πέντε ἐτῶν. Κατόπιν τῆς ὡς ἄνω ἀποφάσεως τοῦ συμβουλίου ἡ ἀρμοδιὰ ὑπηρεσίας ἤχρισεν εἰδοποιούσα τὰς οἰκογενεῖας τῶν ἐφημερίων τῶν ὑπαγομένων εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην καὶ τῶν ὁποίων αἱ αἰτήσεις παρέμενον ἐκκρεμεῖς ἀπὸ μακροῦ χρόνου, ὅπως συμπληρώσουν τὰ πιστοποιητικὰ τῶν καὶ τὰς καθυστερουμένας καταβολὰς διὰ τὴν παροχὴν συντάξεως.

— Εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 206 φύλλον τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως, τευχὸς Β' ἐδημοσιεύθη ἡ ἀκόλουθος ἀπόφασις τοῦ Ὑφυπουργείου Ἀγορονομίας: "Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τῆς διατάξεως τοῦ Ἀναγκαστικοῦ Νόμου ὑπ' ἀριθμ. 382 τῆς 21 Δεκεμβρίου 1936 «περὶ Ἀγορονομικοῦ Κώδικος», ἀποφασίζομεν καὶ διατάσσομεν: Ἄρθρον 1.—Καθορίζομεν ἀνώτατον ὄριον τιμῆς χονδρικῆς πωλήσεως παραφίνης διὰ τὴν β' ποιότητα δρχ. 79 κατ' ὄκταν, διὰ τὴν α' ποιότητα δρχ. 80 κατ' ὄκταν καὶ διὰ τὴν α' α' ποιότητα δρχ. 82 κατ' ὄκταν. Ἡ ὡς ἄνω τιμὴ ἀφορᾷ γυμνὸν τὸ ἐμπόρευμα, ἢτοι ἄνευ σάκκου, καὶ ἰσχύει δι' αἷς πόλεις ὑφίστανται ἐργοστάσια παραγωγῆς τοῦ εἶδους αὐτοῦ, διὰ δὲ τὰς λοιπὰς πόλεις, ὅπου δὲν ὑφίστανται τοιαῦτα ἐργοστάσια, θὰ προστίθενται μόνον τὰ πραγματοποιούμενα μεταφορικὰ ἐν γένει ἐξοδα." Ἄρθρον 2.—Πᾶσα παράβασις τῆς παρούσης Ἀγορονομικῆς διατάξεως, ἰσχυροῦσης κατ' ἅπαν τὸ κράτος ἀπὸ 2 ἰσχυμένου, διώκεται καὶ τιμωρεῖται κατὰ τὰς ποινικὰς διατάξεις τοῦ Ἀγορονομικοῦ Νόμου ὑπ' ἀριθ. 382) 1936 «περὶ Ἀγορονομικοῦ Κώδικος».

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΡΩΣΙΑΣ

Αἱ «Ἰζβέστιγια» ἀνέγραψαν ὅτι ἐν Μόσχῃ κατασκευάσθη νέον ἀντιθρησκευτικὸν μουσεῖον μετὰ τὴν καταστρο-

φὴν τῆς διασήμου μονῆς «Στραστνόι», ἣτις εἶχε μεταβληθῆ εἰς ἀντιθρησκευτικὸν μουσεῖον. Ἡ ρωσικὴ ἐφημερίς ἐκφράζει τὴν θλίψιν τῆς οἰκ. τοῦ μουσεῖου δὲν θὰ ἦνε ἔτοιμον κατὰ τὴν ὀρισθείσαν προθεσίαν, διότι τὸ ὕλικόν τῆς ἐκθέσεως ἀπετέθη εἰς ὑγρὰν οἰκοδομήν καὶ κινδυνεύει νὰ σαπῆ ταχέως.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΣΕΡΒΙΑΣ

Ὁ ἐν Βελιγραδίῳ Καθηγητὴς τῆς Ἀρχαιολογίας κ. Τσατκόβιτς ἐν συνεργασίᾳ μετ' ἄλλων εἰδικῶν ἐπιχειρῶν ἀνασκαφὰς παρὰ τὸ Τσαρίτσην(νοτίως τῆς Νύσης) ἀνεκάλυψεν εἰρήνια πελοπίου ναοῦ, ὅσας ὑποτίθεται κτίσμα τοῦ Ἰουστινιανοῦ. Γνωστοῦ ὄντος ἕκ τῆς ἱστορίας πρώτον μὲν ὅτι ὁ Ἰουστινιανὸς πρὸς τῷ ναῷ τῆς τοῦ Θεοῦ Σοφίας Ἰδρυσε καὶ ἕτερον μείζονα οὐτινος ὅμως τὸ μέρος ἠγνοεῖτο μέχρι τοῦ νῦν, δευτέρου δὲ ὅτι ὁ αὐτοκράτωρ πιθανῶς καταγάγει ἐκ τῆς Νύσης, εικάζεται ὅτι ὁ δευτέρος οὗτος ναὸς ἀνηγέρθη ὑπ' αὐτοῦ ἐν τῷ τόπῳ τῆς καταγωγῆς του, τούτου δὲ τοῦ ναοῦ λείψανα ὑποτίθενται τὰ ἀνακαλυφθέντα εἰρήνια, ὧν ἡ ἔκτασις ἴσχυται ἀρχαιολόγους εἰς τὴν δῆλωσιν ὅτι ἀνήκουν εἰς τὸν μεγαλύτερον ναὸν τοῦ κόσμου.

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Ἄρχιμ. Ἀθηναγόρα Καβάδα Δ. Θ., Πρωτοσυγκέλλου τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀμερικῆς, Ἄπο τὰ κηρύγματά μου. Τόμοι Α' καὶ Β. New York 1936.—Ἀντὶ ἄλλου βιβλιογραφικοῦ σημειώματος μεταφέρεται ἐνταῦθα ὁ Πρόλογος τοῦ βιβλίου, γραφῆς ὑπὸ τοῦ κ. Γρηγορίου Παπαμιχαήλ, πρὸς δὲν ὑπὸ τοῦ συγγραφέως προσηκουμένην τὰ κηρύγματα ταῦτα ἐν δοκιμασίᾳ: «Ἀνέγνωσα ὅλον τὸν κύκλον τῶν Κηρυγμάτων τοῦ Ἀρχιμανδριτοῦ Ἀθηναγόρα Καβάδα καὶ ὄφραίλω δὲ ὁμολογήσω, ὅτι ὁ συγγραφεὺς τῶν προσφέρον ἐν αὐτῶν ὄχι μόνον εἰς τοὺς πιστοὺς μας, ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς ἱεροκήρυκὰς μας κατ' ὅλου μίαν πραγματικὴν ψυχικὴν ἀπόλαυσιν, ἡ ὁποία διὰ μὲν τοὺς πρώτους ἀποτελεῖ παρηγορητικὴν βακτηρίαν διὰ τὴν ζωὴν, διὰ δὲ τοὺς δευτέρους πλουσίαν καὶ ἀσφαλῆ καθοδήγησιν εἰς τὸ διδασκτικὸν ἔργον τῶν.

Ὁ συγγραφεὺς τῶν ὁμιλιῶν τούτων δὲν ἠκολούθησε τὸν πεπατημένον τύπον τῶν κανόνων τῆς ἐκκλησιαστικῆς ρητορικῆς. Τοῦτο οὐ μόνον δὲν ἀποτελεῖ μειονέκτημα, ἀλλὰ καὶ μαρτυρεῖ ἀκριβῶς κηρυκτικὴν ἐμπειρίαν. Ἡ ρητορικὴ ἐν γένει—μάλιστα δὲ ἡ θρησκευτικὴ—εἶναι σύστημα κανόνων διὰ τοὺς ἀρχαίους καὶ ἀμνήτους κυρίως, διὰ τοῦτο δὲ καὶ διδάσκεται εἰς τὰς Ἱερατικὰς σχολὰς ἢ χριστιανικὴ Ὀμιλητικὴ. Ἄλλ' ὅταν ἡ ἔφεσις τοῦ κηρύγματος ὠθήσῃ μίαν καλλιτεχνικὰς καλλιεργημένην ψυχὴν εἰς τὴν πυκνὴν καὶ συστηματικὴν ἀπὸ τοῦ ἄμβωνος διδασκαλίαν, ἡ ἐμπνευσις ἐκχύνεται ἐφ' ἔξης ἀδέσμευτος ἀπὸ τὰς πῆδας τῶν τύπων καὶ αὐτὴ εἶναι ποῦ φέρει κυρίως τὸ ἐπιδιωκόμενον ἀποτέλεσμα. Τοὺς τύπους καὶ τοὺς κανόνους ἀντικαθιστῆ ἡ προσωπικότης τοῦ ἱεροκήρυκου, ἡ ἐνθουσιώδης ψυχὴ, ἡ καρδιά του ἡ πιστεύουσα, ἡ βαθεῖα γνώσις τῆς ζωῆς, ἡ ἀγάπη καὶ ἡ στοργὴ πρὸς τὸν ἄνθρωπον.

Αὐτὸ τὸ πρὸς τὸν ἄνθρωπον στοργικὸν ἐνδιαφέρον μαρτυροῦν τὰ παρόντα κηρύγματα. Ὁ συγγραφεὺς τῶν ἀποκαλύπτει ἑαυτὸν ἐμπειροῦν βυθόμεντην τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς καὶ καρδιογνώστην βαθύν' διὰ τοῦτο δὲ καὶ ἀνατέμνον εὐστόχως τὰ ἀνθρώπινα πάθη καὶ συναίσθηματα, ἐπιτυγχάνει λεπτὰς ψυχολογικὰς ἀναλύσεις καὶ εὐδοκίμει εἰς τὴν λύσιν τῶν ψυχικῶν προβλημάτων. Ἐξ ἄλλου ἡ πλουσία τῆς κοινοτικῆς ζωῆς ἐμπειρία του, ἡ καλλιτεχνικὴ του ψυχὴ καὶ ἡ εὐρετικότης του, τὸν καθιστοῦν ἱκανὸν νὰ διατυπώη εὐφρεῖς σκέψεις, νὰ ἐκμεταλλεῖται τὰς ἀντιθέσεις καὶ νὰ δανειζέται τὰς εἰκόνας ὁποῦδήποτε τὰς εὐρίσκει, νὰ ἀρῶται κατάλληλα παραδείγματα ἀπὸ τὸν κύκλον τῆς εἰς τὸ σύνολον τῶν ἀκροατῶν του προσεγγίζοντες πραγματικότητος, νὰ χρησιμοποιοῖ ἐπιτυχεῖς μεταφορὰς καὶ παρομοιώσεις, νὰ διατυπώη ἀλάνθαστα ἀποφθέγματα, νὰ κάμνη καιρίαν χρῆσιν τῶν ἀγιογραφικῶν χωρίων, συλλήβδην δὲ νὰ ἦνε πάντοτε παραστατικὸς τό-

σον, ὥστε διδάσκων νὰ συγκροτῆ τὴν προσοχὴν καὶ ἀμὲν νὰ θέλῃ διὰ τῆς διεισδυτικῆς φιλοσοφίας του καὶ τῶν εὐφυῶν του συλλογισμῶν. Τοιοῦτο εὐρῶς ἀποβαίνει συγχρονισμένος καὶ διὰ τοῦτο ἐννοούμενος ὑπὸ τοῦ ἀνθρώπου τῆς ἐποχῆς μας, ὁ ὁποῖος, μέσῳ εἰς τὸν κενεῶνα τῆς πολυπλοκωτάτης, ἐκνευριστικῆς καὶ πολυτρόπως βασιμισμένης συγχρόνου ζωῆς, διψᾷ μίαν παρηγορίαν, μίαν ψυχικὴν ἀνακούφισιν, μίαν ἐνθάρρυνσιν, ἕνα στήριγμα.

Διὰ τοῦτο συνιστᾷ τὸ βιβλίον εἰς πάντα πιστόν, μάλιστα δὲ εἰς τοὺς ἐν τῇ νέῳ κόσμῳ ἀγωνιζομένους τὸν τίμιον ἀγῶνα τῆς ἀδικαλίτου καὶ βαρείας ἐργασίας μετὰ εἰς μίαν κοινωνίαν, ἀπὸ τῆς ὁποίας δὲν λείπουν οἱ παντοειδεῖς πειρασμοί. Ἀλλὰ τὸ συνιστᾷ ἰδιαίτερος καὶ εἰς τοὺς ἱεροκήρυκας ἐν γένει ὡς βυθῆμα κάλλιστον εἰς τὴν διδασκαλίῃ των ἀποστολῶν.

Ἡ ἐκδοθεῖσα Διευρύνσις τοῦ ἁγίου Ἰακώβου τοῦ Ἀδελφοθέου πωλεῖται εἰς τὸ Βιβλιοπωλεῖον τῆς «Ζωῆς» καὶ εἰς τὸ τυπογραφεῖον «Φοῖνιξ», Λεωνάτου 4 ἀντὶ δραχμῶν 30 ὑπὲρ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ὁρφανοτροφείου Βουλιαγμένης.

ΚΛΗΤΗΡΙΟΝ ΕΠΙΚΡΙΜΑ [1]

Πρὸς τὸν Διάκονον Ἀρταμῶν Ψαρρῶν.
(ἄγνωστου διαμονῆς).

Καλεῖσαι νὰ ἐμφανισθῆς ἐνώπιον τοῦ Πνευματικοῦ Δικαστηρίου τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς τῆ 26ῃ Νοεμβρίου ἔ. ἔ. ἡμέρῃ Παρασκευῇ καὶ ὥρῃ 9 π. μ. ἵνα δικασθῆς. Ἐν περιπτώσει μὴ ἐμφανίσῃς σου θέλεις καταδικασθῆς ἐρήμην.

Ἐν Ἀθήναις τῆ 22 Ὀκτωβρίου 1937
† Ὁ Ἀθηνῶν Χρυσόστομος

ΚΛΗΤΗΡΙΟΝ ΕΠΙΚΡΙΜΑ [1]

Τὸ κατὰ τὸν νόμον 5383 Πρωτοβάθμιον Συνδικὸν Δικαστήριον πρὸς τὸν ἱερομόναχον Ἱεροθέον Σταμούλην τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Κερκύρας καὶ Παξῶν.
(ἄγνωστου διαμονῆς).

Καλεῖσαι, ἵνα βῆσαι τοῦ ἄρθρου 55 τοῦ ὡς ἄνω νόμου ἐμφανισθῆς αὐτοπροσώπως ἐνώπιον τοῦ Πρωτοβαθμίου Συνδικτοῦ Δικαστηρίου ἐν τῇ Συνδικτῷ Μεγάρῳ τῆ 10 Δεκεμβρίου ἔ. ἔτους ἡμέρῃ Παρασκευῇ καὶ ὥρῃ 9 π. μ. ἵνα δικασθῆς ὡς κατηγορούμενος ἐπὶ ἀποσχίσει ἐκ τῆς ἐπισήμου Ἐκκλησίας καὶ προσχωρήσει εἰς τὴν τῶν λεγομένων Παλασιοημερολογιτῶν. Προσεπιδηλοῦμέν σοι, ὅτι ἂν μὴ ἐμφανισθῆς τῇ ὡς ἄνω ἡμέρῃ τε καὶ ὥρῃ, θέλεις δικασθῆ ἐρήμην.

Ἐν Ἀθήναις τῆ 18 Ὀκτωβρίου 1937.
Ὁ Πρόεδρος τοῦ Πρωτοβαθμίου Συνδικτοῦ Δικαστηρίου
† Ὁ Μανινεῖας Γερμανὸς
Ὁ γραμματεὺς κ. ἁ. ἁ.
Ὁ Ὑπογραμματεὺς

Προσβ. Κωνσταντῖνος Κωνσταντινίδης

ΚΛΗΤΗΡΙΟΝ ΕΠΙΚΡΙΜΑ [1]

Τὸ κατὰ τὸν νόμον 5383 Πρωτοβάθμιον Συνδικὸν Δικαστήριον πρὸς τὸν ἱερομόναχον Κυριανὸν Θεοδοσίου τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Δημητριάδος.

(ἄγνωστου διαμονῆς)
Καλεῖσαι, ἵνα βῆσαι τοῦ ἄρθρου 55 τοῦ ὡς ἄνω νόμου ἐμφανισθῆς αὐτοπροσώπως ἐνώπιον τοῦ Πρωτοβαθμίου Συνδικτοῦ Δικαστηρίου ἐν τῇ Συνδικτῷ Μεγάρῳ τῆ 10 Δεκεμβρίου ἔ. ἔτους ἡμέρῃ Παρασκευῇ καὶ ὥρῃ 9 π. μ. ἵνα δικασθῆς ὡς κατηγορούμενος ἐπὶ ἀποσχίσει ἐκ τῆς ἐπισήμου Ἐκκλησίας, κῆξαι ἰδίῳ θυσιαστηρίῳ, ἀπειθεῖς κ. τ. λ. π. Προσεπιδηλοῦμέν σοι, ὅτι ἂν μὴ ἐμφανισθῆς τῇ ὡς ἄνω ἡμέρῃ τε καὶ ὥρῃ θέλεις δικασθῆς ἐρήμην.

Ἐν Ἀθήναις 18 Ὀκτωβρίου 1937.
Ὁ Πρόεδρος τοῦ Πρωτοβαθμίου Συνδικτοῦ Δικαστηρίου.
† Ὁ Μανινεῖας Γερμανὸς
Ὁ γραμματεὺς κ. ἁ. ἁ.
Ὁ Ὑπογραμματεὺς

Προσβ. Κωνσταντῖνος Κωνσταντινίδης

ΚΛΗΤΗΡΙΟΝ ΕΠΙΚΡΙΜΑ [1]

Τὸ κατὰ τὸν νόμον 5383 Πρωτοβάθμιον Συνδικὸν Δικαστήριον πρὸς τὸν ἱερέα Σάββαν Παπαδόπουλον τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Κίτρους.

(ἄγνωστου διαμονῆς)

Καλεῖσαι, ἵνα, βῆσαι τοῦ ἄρθρου 55 τοῦ ὡς ἄνω νόμου, ἐμφανισθῆς αὐτοπροσώπως ἐνώπιον τοῦ Πρωτοβαθμίου Συνδικτοῦ Δικαστηρίου ἐν τῇ Συνδικτῷ Μεγάρῳ τῆ 10 Δεκεμβρίου ἡμέρῃ Παρασκευῇ καὶ ὥρῃ 9 π. μ. ἵνα δικασθῆς ὡς κατηγορούμενος ἐπὶ ἀποσχίσει ἐκ τῆς ἐπισήμου Ἐκκλησίας καὶ προσχωρήσει εἰς τὴν τῶν λεγομένων γνησίων Ὁρθοδόξων Χριστιανῶν, προπαγανδισμῷ τοῦ παλ. ἡμερολογίου, ἱερουργίᾳ ἄνευ ἀδείας καὶ καταφρονήσει οἰκείου Ἐπισκόπου. Προσεπιδηλοῦμέν σοι, ὅτι ἂν μὴ ἐμφανισθῆς τῇ ὡς ἄνω ἡμέρῃ καὶ ὥρῃ θέλεις δικασθῆ ἐρήμην.

Ἐν Ἀθήναις τῆ 18 Ὀκτωβρίου. 1937.
Ὁ Πρόεδρος τοῦ Πρωτοβαθμίου Συνδικτοῦ Δικαστηρίου
† Ὁ Μανινεῖας Γερμανὸς
Ὁ γραμματεὺς κ. ἁ. ἁ.
Ὁ Ὑπογραμματεὺς

Προσβ. Κωνσταντῖνος Κωνσταντινίδης

- Π Α Ρ Α Ρ Τ Η Μ Α -

ΠΡΟΚΗΡΥΞΕΙΣ ΕΚΛΟΓΗΣ ΙΕΡΕΩΝ

Ι. Μητρόπολις Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας

Καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 83 τοῦ κωδικοποιηθέντος ἐνοριακοῦ νόμου 5439 ὀριζόμενα προσόντα ὅπως ἐντὸς εἰκοσίου (20) ἡμερῶν ὑποβάλλωσι τῇ καθ' ἡμᾶς Ἱερᾷ Μητροπόλει τὰ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 83 τοῦ ἀνωτέρω ἐνοριακοῦ νόμου ὀριζόμενα πιστοποιητικὰ προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων ἱερέων τῆς χηρευσάσης ἐνορίας «ἁγίου Ἀθανασίου» Ἀρήνης τῆς επαρχίας Ὀλυμπίας.

† Ὁ Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας Ἀνδρέας.

Γ. Μητρόπολις Ναυπακτίας καὶ Εὐρυτανίας.

Καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ νόμιμα καὶ κληρικὰ προσόντα ὅπως ἐντὸς ἐνὸς μηνὸς ἀπὸ σήμερον ὑποβάλλωσι τῇ καθ' ἡμᾶς Ἱερᾷ Μητροπόλει τὰ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 83 τοῦ κωδικοποιηθέντος νόμου 5439 «περὶ ἐνορ. ναῶν, ἐφημερίων» κ.λ.π. ὀριζόμενα πιστοποιητικὰ, προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων ἱερέων τῆς χηρευσάσης ἐνορίας Δημηρίου. Ἐν Ναυπακτῷ τῆ 22 Σβρίου 1937. † Ὁ Ναυπακτίας καὶ Εὐρυτανίας Γερμανός.

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ

Διὰ τοὺς ἱερούς ναοὺς καὶ τὰς ἱερὰς μονὰς	Λογ. 100
Διὰ τοὺς λαϊκοὺς	» 60
Διὰ τοὺς κληρικοὺς καὶ ἱεροσπουδαστὰς	» 30
	σελλίν. 10
ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ	δολλάρ. 3

“ΕΚΚΛΗΣΙΑ,

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Διευθύνουσα Ἐπιτροπεία :

- † Ὁ Ἀθηνῶν ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ
- † Ὁ Ἐδέσσης ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΟΣ
- † Ὁ Εὐάνθης ΙΩΑΚΕΙΜ

Υπεύθυνος, Π. Σ. Μανωλέσης

Τύποις «Φοῖνικος» ὁδὸς Λεωνάτου 4, Τηλ. 54-229